

Undervisningsopplegg til *Flukten fra Jorden*

Bobbie Peers, Kagge 2025

DETTE undervisningsopplegget til *Flukten fra jorden. Teknozombie* er en del av **Stjerneboka** – et høytlesingsprosjekt for 3. og 4. trinn fra Stiftelsen LESE. Opplegget er delt inn i tre faser: før, underveis og etter.

FØR-fasen har til hensikt å hjelpe elevene med å etablere en forforståing slik at de kan danne seg en forestilling om hva boka kommer til å handle om og aktivisere relevant bakgrunnskunnskap. I før-fasen til *Flukten fra jorden* går det for eksempel an å snakke om tittel, omslag og baksidetekst, om androider og roboter, om kosedyr, om vennskap, om science fiction-sjangeren osv.

UNDERVEIS-fasen betegner den fasen der man leser teksten.

Flukten fra jorden består av 98 ganske korte kapitler, og boka egner seg både til korte og litt lengre leseøkter med gode muligheter for å stoppe opp, snakke og deretter fortsette lesingen. Vi oppfordrer til at dere legger inn noen stopp underveis for å snakke om det leste, skrive, tegne osv. før dere fortsetter med historien. Vi oppfordrer dessuten til å bruke slike lesestopp for å modellere og snakke med barna om hvordan de opplever teksten, hva de tenker om det som skjer m.m.

Det kan f.eks. være når dere møter viktige eller vanskelige ord; det kan være steder der du fornemmer at elevene er usikre på innholdet og kan ha glede av en oppsummering eller anledning til å reflektere sammen; det kan også være sentrale steder som egner seg spesielt godt til å snakke om hvordan teksten skaper bilder eller sier ting mellom linjene; eller det kan være steder der gruppa kan være sammen om å oppleve en overraskende vending i fortellingen eller en felles følelse - av spenning, medfølelse, urettferdighet, vennskap eller glede over boka.

ETTER-fasen passer til å snakke om boka i sin helhet når den er ferdiglest, men også til å sette den i perspektiv gjennom ulike aktiviteter, ved å sammenligne den med andre bøker eller filmer dere kjenner, trekke forbindelser til virkeligheten og til å diskutere hva dere synes om boka.

Vi ønsker å få vite hva dere synes om boka og håper derfor dere vil snakke om hva dere likte med boka og hva dere ikke likte. Her kan dere også bruke Streken til å konkretisere hvem som likte boka, hvem som mislikte boka - og ikke minst - til å få frem ulike begrunnelser for *hvorfor*.

Vi gleder oss til å høre hva barna mener om bøkene og til å finne ut hva slags bok som er Stjerneboka deres. Klasser som registrerer meningene sine om alle de fire bøkene innen 23. april – Verdens bokdag, blir med i trekningen av fire forfatterbesøk.

FØR:

Vis bokomslaget og be elevene gjette hva boka handler om.

- Hva legger de merke til på forsiden?
- Hva slags bok tror dere det er snakk om?
- Synes dere at bildet uttrykker en stemning? Trist, glad, sint, alvorlig, morsom eller spennende?
- Er det noe i illustrasjonene som overrasker dere?
- Hva ser dere i forgrunnen av bildet? Og i bakgrunnen?
- Hvem tror dere er hovedperson/hovedpersonene i boka? Hvorfor tror dere det?
- Hvorfor tror dere roboten holder en kosebamse?
- Er det andre ting ved roboten dere legger merke til?

På forsiden står det både «Flukten fra jorden» og «Teknozombie». Det første er tittelen på boka, mens det andre er navnet på serien.

- Hva tenker dere på når de hører tittelen på boka: *Flukten fra jorden*?
- Hvem tror dere flykter fra jorden? Og hva kan være grunnen?
- Hva tenker dere på når dere hører ordet «teknozombie»?
- Vet dere hva en zombie er?
- Hva kan en teknozombie være?

Les deretter baksideteksten høyt og snakk gjerne om noen av ordene, for eksempel romstasjon, kaos, androidene, opprør, panikken, gigantiske, romskipet og tilflukt.

- Vet dere hva en romstasjon er?
- Er det noen som vet hva en androide er? (Se ev. definisjonen på side 5 i boka.)
- Hvordan tror dere det er å måtte flykte?
- Hva tror dere menes med at «heller ikke på Amundsen er alt som det skal være ...»?

Se også på kartet over romstasjonen Amundsen på innsidepermen.

- Hva legger dere merke til?

På baksiden står det at handlingen i boka finner sted «i en ikke så fjern framtid»?

- Hvordan forstår dere dette?
- Kan en bok fortelle noe som skjer i framtida? Hvorfor / hvorfor ikke?

Boka har blitt beskrevet som science fiction.

- Er det noen som vet hva science fiction er?
- Har dere lest andre bøker eller sett filmer i denne sjangeren?
- Hvilke forventninger har dere til boka?
- Hva tror dere at dere kommer til å like?
- Forventer dere at det er ting i boka som dere kommer til å mislike?

UNDERVEIS:

Underveis i lesingen oppfordrer vi til bruk av lesestopp for å snakke med barna om hvordan de opplever teksten og hva de tenker om det som skjer. Denne delen inneholder noen forslag til steder som kan passe for slike lesestopp - nedslag som er valgt i et hensyn mellom lesemengde, bokas komposisjon, steder som egner seg for samtale m.m. Det er bare forslag, og du er velkommen til å velge andre stoppesteder som du mener egner seg bedre for formålene dine. Vi

anbefaler at valg av lesestopp tar hensyn til gruppa og de spørsmål, reaksjoner osv. som dukker opp underveis i lesingen.

Underveis-fasen er i dette opplegget til *Flukten fra jorden* delt opp i ni nedslag eller deler. (Baksideteksten oppsummerer den første delen av bokas handling – omtrent fram til side 54.)

Nedslag 1: side 7-11

Nedslag 2: side 12-20

Nedslag 3: side 21-33

Nedslag 4: side 34-53

Nedslag 5: side 54-73

Nedslag 6: side 74-116

Nedslag 7: side 117-162

Nedslag 8: side 163-203

Nedslag 9: side 204-249

Hertil kommer etter-fasen - etter at dere har lest ferdig siste del av boka (side 250-278).

Lenger ned i denne veiledningen finnes forslag til hva dere kan snakke om ved de ulike lesestoppene.

Samtidig er slike lesestopp en gylden anledning til å synliggjøre leseprosessen for elevene og til å modellere hvordan man kan tenke og snakke om det man har lest.

En god måte å gjøre dette på er ved å ta i bruk såkalte **setningsstartere** til å beskrive leseopplevelsen. Her er noen eksempler på slike setningsstartere som kan skrives ut, lamineres og henges opp på et egnet sted i klasserommet.

- Da jeg leste, la jeg merke til...
- Da jeg leste, lurte jeg på om...
- Det gjorde inntrykk på meg at...
- Jeg ble overrasket over...
- Hvis jeg hadde vært Noa...
- Hvis jeg hadde vært [navn på karakter]...
- Jeg likte godt...
- Jeg likte ikke...
- Jeg synes at...

Hvis du modellerer bruken at uttrykkene mens du leser høyt, opplever barna setningsstarterne i praksis før de selv øver seg på å ta dem i bruk. (Dersom du tar i bruk setningsstarterne mens du leser, kan det iblant være naturlig å gjøre om setningene til presens, men ellers kan du tilpasse og bruke dem i modelleringen slik de er.)

Her er et par eksempler på hvordan man kan gjøre det.

1. *Når jeg leser baksideteksten, lurer jeg på ...* hvorfor androidene gjør opprør mot menneskene.
2. *Jeg ble overrasket over ...* at menneskene måtte flykte fra jorden – på kort varsel, til en stasjon i verdensrommet.
3. *Det gjorde inntrykk på meg at...* bare noen familier får være med til Amundsen, mens andre familier må være igjen i en farlig situasjon på jorden.

Når dere har lest et par kapitler, kan elevene få i oppgave å bruke noen av de samme setningsstarterne til å formulere sin egen opplevelse av teksten.

Bruk gjerne en såkalt **IGP**-struktur der elevene først bruker setningsstarterne individuelt (**I**), deretter i gruppe (**G**), før de til slutt kan bruke uttrykkene i fellesskap, i plenum (**P**). La elevene velge ut 2-3 av setningsstarterne og be dem skrive et par setninger eller avsnitt som begynner med disse. Legg også gjerne til rette for at barna begrunner meningene sine ved hjelp av «fordi» og ved å vise til teksten. Når elevene har skrevet egne setninger, kan de dele setningene med læringspartneren sin eller med elever i en mindre gruppe – for eksempel med 2-3 andre elever.

Til slutt kan dere snakke om teksten i plenum ved hjelp av setningsstarterne. Bruk gjerne elevenes setninger som utgangspunkt for samtalen.

I tillegg går det an å bruke andre veier inn. Ta opp ting fra teksten som du vet vil engasjere elevene dine, lytt til barna og/eller bruk noen av forslagene under.

Nedslag 1 (side 7-11)

A.

Forslag til ord å snakke om.

Her er noen ord og uttrykk på side 9-12 som det kan være relevant å ta opp.

androidene, avanserte, bris, svaie, krusning, **kjeledressen** og kobberfarget.

Ordene i vanlig skrift kan det være nok å oppklare kort, med en enkel forklaring, mens orda i fet skrift er ord som det kanskje kan passe å snakke om siden de har særlig betydning for historien, **dukker** opp senere i fortellingen eller liknende.

B.

Bruk setningsstartere, IGP og snakk om det dere har lest

La elevene formulere hvordan de opplevde det første kapitlet ved hjelp av de faste uttrykkene slik det ble foreslått over. Bruk også gjerne IGP-strukturen – individuell, **gruppe** og **plenum**. For å få til samtaler som utvikler leseglede blant elevene, er det en fordel å ta utgangspunkt i den personlige leseopplevelsen til elevene. Bruk spørsmål som «hva handlet dette om?» eller «hva skjedde her?», og la samtalen utvikle seg gjennom å formulere åpne og autentiske spørsmål som bygger videre på elevenes svar. Da opplever elevene at leseopplevelsen deres blir hørt og tatt på alvor. I tillegg kan et eller flere av følgende mer spesifikke spørsmål inngå i praten om det dere har lest:

På side 7 står det at «Androidene var menneskenes beste venner».

- Mener dere at en menneskeliknende robot kan være beste-vennen til et menneske? Fortell.
- Hva er fordelene ved å ha menneskeliknende roboter?
- Er det noen ulemper?
- Hva trengs for å være en beste-venn?

På side 7 står det også at det viste seg at menneskene hadde grunn til å frykte androidene.

- Tenker dere at vi mennesker har grunn til å frykte roboter? Hvorfor / hvorfor ikke?
- Hvorfor tror dere at menneskene i boka har grunn til å frykte androidene?
- Hvilket førsteinntrykk får dere av Noa, hovedpersonen i historien?

- Tror dere Noa er redd?
- Hvordan tror dere det føles å våkne til kraftige drønn midt på natta?
- Har dere noen gang våknet og vært usikker på hva som skjer? Fortell. Hva gjorde dere?
- Hva sier det om Noa at han reiser seg og ser ut, i stedet for å gjemme seg?
- Hvordan påvirker det Noa at han ser naboene sine ute i gata, midt på natta?
- Hvorfor tror dere de har på nattøy og morgenkåpe?
- Hvorfor tror dere naboene står og stirrer mot himmelen, uten å si noe?

Den første som kommer inn til Noa er familieandroiden Rob.

- Hvorfor tror dere at Rob kommer inn til Noa før foreldrene?
- Synes dere Rob virker redd? Hva med moren til Noa?
- Har dere noen gang opplevd at voksne rundt dere var redde, uten at dere skjønnte hvorfor?
- Hvorfor tror dere Noa stopper og tar med seg kosebamsen sin, Balder?
- Hva ville dere tatt med hvis dere plutselig fikk beskjed om å dra fra der dere bor?

Nedslag 2: side 12-20

A.

Forslag til ord å snakke om.

Her er noen ord og uttrykk på side 12-20 som det kan være aktuelt å ta opp.

gryende, **kaoset**, sveipende, skurret, dirrende, **destinasjon**, selvkjørende, gløttet, skrekkslagent, vibrerte, kobberrøde, luggen, wifi, **evakuering**, **tilfluktsrom**, skjelvende, hacking, runget, systemfeil, flimret, retningssansen, skrenset, autovernet, **brøytet**, ledestjerner.

Ordene i vanlig skrift kan det være nok å oppklara kort, med en enkel forklaring, mens orda i fet skrift er ord som det kanskje kan passe å snakke om – fordi de har særlig betydning for historien, fordi de dukker opp senere i fortellingen eller liknende.

B.

Bruk setningsstartere, IGP og snakk om det dere har lest

For å få til samtaler som utvikler leseglede blant elevene, er det en fordel å ta utgangspunkt i den personlige leseopplevelsen til elevene. Bruk spørsmål som «hva handlet dette om?» eller «hva skjedde her?», og la samtalen utvikle seg gjennom å formulere åpne og autentiske spørsmål som bygger videre på elevenes svar. Da opplever elevene at leseopplevelsen deres blir hørt og tatt på alvor. I tillegg kan et eller flere av følgende mer spesifikke spørsmål inngå i praten om det dere har lest:

- Hva tror dere menes med uttrykket «det gryende kaoset» på side 12?
- Hvorfor tror dere at mobiltelefonen til Noa plutselig slår seg av?
- Vet dere hva en selvkjørende bil er?
- Hvilke fordeler og ulemper er det ved selvkjørende biler, ifølge dere?
- Hvilke tegn ser dere på at de voksne er nervøse?
- Har dere noen gang opplevd at voksne rundt dere var redde, og dere ikke helt forsto hvorfor?

På side 15 tenker Noa at «Androidene var jo lagd for å hjelpe menneskene, ikke angripe dem».

- Hvorfor tror dere androidene gjør opprør?
- Hvorfor tror dere Rob sier at de ikke trenger å være redd for ham?

- Hvilket inntrykk får dere av forholdet mellom Noa og Rob?
- Hvordan reagerer Noa når han får vite at de er på vei til et trygt sted?
- Hva hadde dere gjort hvis dere hadde vært Noa?
- Tenker dere at verdensrommet er et trygt sted? Hvorfor / hvorfor ikke?
- Hva synes dere om at bare noen kan få plass på den trygge romstasjonen?
- Synes dere det er riktig å fordele plassene ved å trekke lodd? Hvordan kunne man ellers gjort?
- Hvorfor tror dere alle familieandroider må bære samme kjeledress?
- Hvorfor tror dere de andre androidene prøver å overtale Rob til å bli med?
- Hvorfor tror dere Rob avviser androidene?
- Hva sier det om Rob at han løfter Noa opp på skuldrene og brøyter vei for foreldrene?
- Stoler dere på Rob, selv om han er androide? Hvorfor / hvorfor ikke?
- Hva tror dere skjer videre?

Nedslag 3: side 21-33

A.

Forslag til ord å snakke om:

Folkehavet, **metallisk**, megafon, sylinderformet, **laserboter**, bataljon, skulte, legitimasjonen, **redningsfergene**, desperasjonen, gigantiske, metallhaier, kjente et stikk av dårlig samvittighet, beina hans gikk som trommestikker, dimmet, panikkslagne og kinaputter.

B.

Bruk setningsstartere, IGP og snakk om det dere har lest

La elevene formulere hvordan de opplevde det første kapitlet ved hjelp av de faste uttrykkene slik det ble foreslått over. Bruk også gjerne IGP-strukturen – individuell, gruppe og plenum. For å få til samtaler som utvikler leseglede blant elevene, er det en fordel å ta utgangspunkt i den personlige leseopplevelsen til elevene. Bruk spørsmål som «hva handlet dette om?» eller «hva skjedde her?», og la samtalen utvikle seg gjennom å formulere åpne og autentiske spørsmål som bygger videre på elevenes svar. Da opplever elevene at leseopplevelsen deres blir hørt og tatt på alvor. I tillegg kan et eller flere av følgende mer spesifikke spørsmål inngå i praten om det dere har lest:

- Hvorfor tror dere det er så mye folk på fotballstadionet?

Noa har tidligere vært på stadion der stemningen har vært forventningsfull og glad.

- Hvordan vil dere beskrive stemningen på denne dagen?
- Hvorfor tror dere folk skuler på Noa og familien hans?
- Hvordan hadde dere følt hvis dere var Noa i denne situasjonen?
- Hva tror dere han tenker om at moren hans får tårer i øynene?
- Hvorfor tror dere at de må kaste mobiler og annet trådløst utstyr i en container?
- Hva synes dere om at Rob blir nektet adgang?
- Hva tror dere Rob tenker om at han må bli igjen? Ser dere noen tegn i teksten?
- Hvorfor tror dere Noa reagerer slik han gjør?
- Hvorfor tror dere at han gir kosebamsen Balder til Rob?
- Hva synes dere om måten Rob reagerer på?
- Tror dere Rob kommer til å ta godt vare på Balder? Hvorfor / hvorfor ikke?

På side 30 sier Noa at han skulle ønske at foreldrene sto igjen og Rob hadde blitt med.

- Hvorfor tror dere han sier det?
- Hva sier det om forholdet mellom Noa og Rob?

- Hva tror dere foreldrene hans tenker om dette?
- Tror dere Noa angre da han kommer bort fra foreldrene?
- Tror dere på damen når hun sier at Noa vil møte foreldrene igjen på romstasjonen?

Nedslag 4: side 34-53

I denne delen av boka, endres både sted og synsvinkel. Kapittel 12, 14 og 19 er fortalt fra jorden og ut ifra synsvinkelen til Rob, mens kapittel 13 og kapittel 15-18 fortelles ifra synsvinkelen til Noa der han befinner seg på en av redningsfergene og etter hvert ankommer romstasjonen Amundsen. Det kan være lurt å snakke med barna om dette slik at disse skiftene i sted og synsvinkel blir lettere å forstå.

A.

Forslag til ord å snakke om:

Sviktet, gjenforent, gravitasjonsfelt, kabinen, konturen, tralle, forfriskninger, skogholt, nattesyn, satellitt, trykkbølgen, administrasjon, **kapteinsbro**, selvforsynt, oase, **gjenoppbygge**, **spektakulær**, kolossalt, hvelving, besetningen, konstruksjon, instruksjoner, **registrering**, spontan, applaus, registreringskrankene, **foreldreløs**, lasteplanet og intens.

B.

Bruk setningsstartere, IGP og snakk om det dere har lest

For å få til samtaler som utvikler leseglede blant elevene, er det en fordel å ta utgangspunkt i den personlige leseopplevelsen til elevene. Bruk spørsmål som «hva handlet dette om?» eller «hva skjedde her?», og la samtalen utvikle seg gjennom å formulere åpne og autentiske spørsmål som bygger videre på elevenes svar. Da opplever elevene at leseopplevelsen deres blir hørt og tatt på alvor. Vi anbefaler også å bruke setningsstartere som stillas for elevene:

- Da jeg leste, la jeg merke til...
- Da jeg leste, lurte jeg på om...
- Det gjorde inntrykk på meg at...
- Jeg ble overrasket over...
- Hvis jeg hadde vært Noa...
- Hvis jeg hadde vært [navn på karakter]...
- Jeg likte godt...
- Jeg likte ikke...
- Jeg synes at...

I tillegg kan et eller flere av følgende mer spesifikke spørsmål inngå i praten om det dere har lest:

- Hvorfor tror dere Rob blir stående og se etter redningsfergene?
- Hvordan tror det føles for ham å bli sviktet og etterlatt?
- Hva tror dere menes med at Rob ikke vet hvem han er uten Noa og familien?
- Hva tror dere det betyr for androiden at han har kosebamsen Balder?
- Tror dere han er sint på Noa og familien? Hvorfor / hvorfor ikke?
- Tror dere at Noa, Rob og Balder kommer til å møtes igjen?
- Hvorfor tror dere menneskene kaster stein på Rob?

- Hva synes dere det sier om Rob at han legger «hånda beskyttende over Balder» (side 35) og «armene beskyttende rundt bamsen» (side 40) når han angripes - først av mennesker og deretter av en satellitt?
- Hvorfor tror dere teksten gjentar og understreker hvordan Rob tar vare på Balder?
- Synes dere synd på Rob – selv om han er en androide?
- Hva synes dere om at Rob blir plukket opp og lagt på en lastebil med skrot?
- Tror dere at han kommer tilbake senere i fortellingen?
- Hvilket inntrykk får dere av Amundsen - Norges første romstasjon?
- Hvorfor tror dere at den har fått dette navnet?
- Hva tenker dere om at det er plass til mer enn hundre tusen mennesker?
- Kunne dere tenkt dere å prøve å bo på en slik romstasjon? Hvorfor / hvorfor ikke?

På side 41 står det at: «Det gigantiske romskipet skulle være en trygg oase for menneskene mens de gikk i bane rundt jorden. Og en gang i framtiden, når det var trygt å vende tilbake, skulle menneskene og naturen på Amundsen danne grunnlaget for å gjenoppbygge Norge.»

- Hva tenker dere om denne planen?
- Hvor lang tid tror dere det vil ta menneskene å beseire androidene på jorden slik at Noa og alle de andre menneskene kan vende tilbake til jorden?
- Hva tror dere Noa tenker om å skulle bo på Amundsen?

Når Noa registreres som midlertidig foreldreløs, treffer det ham som et slag i magen.

- Hvorfor tror dere han opplever det slik?
- Hva tror dere han tenker om å skulle bo på barnehjemmet?

Barnehjemmet er plassert nederst i romskipet, mens de som bestemmer er plassert øverst.

- Hvorfor tror dere det er slik?

Når Noa legger seg og lukker øynene, ser han for seg Rob og Balder og hører de redde ropene til foreldrene sine.

- Hvorfor tror dere han tenker på dem?
- Og hvorfor tror dere han prøver å fjerne disse bildene og lydene?
- Hvor tror dere det har blitt av foreldrene til Noa?
- Og når tror dere at de ankommer Amundsen?
- Hvordan tror dere det kommer til å gå videre i fortellingen?

Nedslag 5: side 54-73

Det har gått seks måneder siden Noa ankom Amundsen. Dagene går, og fortsatt har han ikke fått kontakt med foreldrene sine. Plutselig skjer det imidlertid noe: Akkurat et halvt år etter at han forlot jorden, får han nemlig besøk - og kanskje kan dette møtet føre til flere gjensyn?

A.

Forslag til ord å snakke om:

kappekledd, flerret, anonyme, kvalte en gjesp, **hacket**, beregnende, pepret med, nevrotisk, **heisternalen** og bonemaskin.

B.

Bruk setningsstartere, IGP og snakk om det dere har lest

For å få til samtaler som utvikler leseglede blant elevene, er det en fordel å ta utgangspunkt i den personlige leseopplevelsen til elevene. Bruk spørsmål som «hva handlet dette om?» eller «hva skjedde her?», og la samtalen utvikle seg gjennom å formulere åpne og autentiske spørsmål som bygger videre på elevenes svar. Da opplever elevene at leseopplevelsen deres blir hørt og tatt på alvor. I tillegg kan et eller flere av følgende mer spesifikke spørsmål inngå i praten om det dere har lest:

I kapittel 20 må plutselig robotstøvsugeren Solvang ta imot en kosebamse.

- Hvorfor tror dere at den kappekledd skikkelsen gir bamsen til en robotstøvsuger?
- Tror dere det er planlagt? Hvorfor / hvorfor ikke?
- Hvem tror dere den kappekledd skikkelsen kan være?
- Hvorfor tror dere at laserbotene er ute etter å arrestere skikkelsen?
- Hvilket inntrykk får dere av robotstøvsugeren?
- Hvorfor tror dere at robotstøvsugeren bestemmer seg for å gjøre slik den har blitt bedt om?
- Får dere inntrykk av at Noa trives på skolen? Hvorfor / hvorfor ikke?

På side 61-62 tenker Noa at det er bedre å ikke ha forventninger for da unngår man å bli skuffet.

- Er dere enige?
- Hvordan tror dere det føles for Noa å bli vekket av en robotstøvsuger?
- Har dere noen gang blitt vekket midt på natta og kjent at noe viktig var i ferd med å skje?
- Hva tror dere Noa føler når han skjønner at han har fått tilbake Balder?
- Hvorfor tror dere at han straks tenker på Rob?
- Forstår dere hvorfor Noa blir nysgjerrig på hvordan Balder har kommet seg til Amundsen?
- Tror dere at det kan være Rob som har gitt bamsen til robotstøvsugeren? Hvorfor / hvorfor ikke?
- Hva tenker dere om at Rob kanskje har vært på romstasjonen – selv om det er forbudt?
- Hva ville dere tenkt hvis dere fikk vite at kosebamsen deres var livsviktig for en hel romstasjon?
- Hva sier det om Noa at han følger etter robotstøvsugeren, selv om han ikke vet hva som venter?
- Hvordan tror du det føles å møte en robot som hjelper deg – og som gjør farlige ting for deg?
- Hva kan vi forstå om Noas mot og nysgjerrighet ut fra valgene han tar i denne delen?
- Hvilket inntrykk får dere av laserbotene på Amundsen?
- Hvordan forestiller dere dere at laserbotene ser ut?

Prøv gjerne å lage en liten tegning av hvordan dere ser for dere en laserbot. (Se ev. en kort beskrivelse av laserbotene på side 22.)

- Hvorfor tror dere at Noa blir med robotstøvsugeren inn i heisen?

Nedslag 6: side 74-116

A.

Forslag til ord å snakke om:

hyperventilere, Dancing Queen, Made in Sweden, **multibot**, hermetikk, klaustrofobien, ute av vater, stalker, fiber, sakne farten, "det var dråpen", megafon, truger, desinfisering, prosedyre,

habitat, kuppel, spraglete, **mammut**, manøvrere, beltehjul, raggete, majestetiske, **hacking**, retrett, vegetasjonen, bregner, øredøvende, kloning, genetikk, arvemateriale, sørlandsfrelste, evakuering og helskinnet

B.

Snakk om det dere har lest.

For å få til samtaler som utvikler leseglede blant elevene, er det en fordel å ta utgangspunkt i den personlige leseopplevelsen til elevene. Her er forslag til ting dere kan snakke om etter å ha lest side 74-116:

På heisturen til andre etasje blir Noa bedre kjent med robotstøvsugeren.

- Hvilket inntrykk får dere av multiboten Solvang?
- Tror dere Noa kan stole på Solvang?
- Hvorfor tror dere Solvang misliker laserboter?
- Hvorfor må de flykte fra laserbotene? Kan de ikke bare forklare situasjonen?
- Hvorfor tror dere laserbotene passer på heisene?
- Hvorfor tror dere det er en egen etasje med norsk dyre- og planteliv på romstasjonen?

På side 79 står det at: "Selv i verdensrommet slutter ikke nordmenn å gå på tur."

- Er dere enige i at det er viktig for nordmenn å gå på tur?
- Hvor viktig er det for dere? Hvor lenge klarer dere dere uten?

På side 83 sier sjefsboten at det er underbukse-forbud i andre etasje.

- Hvorfor tror dere sjefsboten sier det?
- Synes dere man bør kunne arresteres fordi man ikke digger laserboter?
- Hva synes dere om at Solvang aktiverer brannalarmen?
- Synes dere det er greit at han bryter loven for å forsvare seg selv?
- Synes dere det er greit å gå inn en dør merket "kun for ansatte" – hvis det er eneste utvei?
- Hvorfor tror dere at de har en forhistorisk urskog som kun er for ansatte?
- Hadde dere turt å gå inn i en forhistorisk skog?

Da stålporten inn til mammuten er stengt, sier Solvang at han kan prøve å åpne den.

- Hvorfor tror dere at Solvang har tatt grunnkurs i hacking?
- Vet dere hvordan en mammut ser ut? Les ev. beskrivelsen på side 98.
- Klarer dere å tegne en mammut?
- Hvorfor tror dere at mammuten går til angrep?
- Hvorfor tror dere sjefslaserboten roper "løype!"?
- Hvorfor tror dere mammuten prøver å komme seg ut av innhegningen?
- Hvorfor er den så sint på Noa, Solvang og Samina?
- Hvilket inntrykk får dere av Samina?
- Hvorfor tror dere Noa velger å fortelle Samina om Rob og Balder?
- Hvorfor tror dere Samina er så kritisk til androider?
- Hva tror dere hun kan ha opplevd den natten androidene angrep?
- Tror dere at Noa vil klare å få henne til å skifte mening?
- Hva tror dere venter Noa og Solvang i tredje etasje?

Nedslag 7: side 117-162

A.

Forslag til ord å snakke om:

Yret, butikkfasadene, prangende, spradet, horisonten, bossa nova-toner, skottet, deduksjon, messinghåndtaket, kalkulere, mahognibord, glinset, **mikrochip**, **Alfatron**, kortslutte, loop, ramponerte, skottet, bulkete og sotete.

B.

Snakk om det dere har lest.

For å få til samtaler som utvikler leseglede blant elevene, er det en fordel å ta utgangspunkt i den personlige leseopplevelsen til elevene. Her er forslag til ting dere kan snakke om etter å ha lest side 117-162:

- Var det noe i denne delen av boka som overrasket dere? Fortell.
- Er det noe dere husker spesielt godt, noe som gjorde inntrykk på dere?
- Var det noe dere synes var spennende? Noe som var skummelt? Noe som var morsomt?
- Synes dere Noa og Solvang gjør nok for å komme seg unna laserbotene i begynnelsen av kapittel 41? Hvorfor / hvorfor ikke?
- Hva ville dere ha tenkt hvis en venn plutselig dukket opp i en taxi og ba dere hoppe inn?
- Ville dere blitt med?
- Hvorfor tror dere Samina kommer tilbake for å hjelpe Noa og Solvang?
- Hva forteller det om Samina?
- Hvorfor tror dere Noa forteller hele historien om Rob og Balder?
- Hva synes dere om måten Samina reagerer på?

Da Noa har fortalt ferdig, spør Samina hvordan de kan vite at det var Rob som ga bamsen til Solvang.

- Hvorfor tror dere hun spør om dette?
- Er dere enige i svaret til Solvang?
- Tror dere det kan være en annen som ga kosebamsen til Solvang? Hvorfor?
- Hva sier det om Samina at hun bor i en gigantisk villa?
- Hvordan tror dere det føles å komme hjem og finne ut at så mye er annerledes?
- Hvilket inntrykk får dere av Mildrid?

Hva ville dere gjort hvis dere oppdaget at noen dere stolte på hadde en chip i panna?

- Hvordan viser boka at det kan være vanskelig å vite hvem man kan stole på?
- Hva tror dere Mildrid mener med at pappen til Samina både er og ikke er pappaen hennes?
- Hva ville dere gjort hvis dere fant ut at noen dere stolte på ikke var seg selv?
- Hva ville dere gjort hvis dere fant ut at noen dere stolte på hadde en chip i panna?
- Hva sier det om Mildrid og Solvang at de tør å overmanne faren – og ta ut chipen?
- Hvordan tror dere Noa føler det når teknozombiene i hagen begynner å jage dem?
- Hva tror dere de mener med at "alle må bli med"?
- Hvordan kan vi vite når det er riktig å stole på noen – og når vi bør være forsiktige?
- Hva kan vi lære av Noa og Solvang om å være modige – selv når man er redd?
- Hvordan synes dere Noa, Solvang, Mildrid og Samina klarer å samarbeide?
- Hva tror dere skjer videre?

Nedslag 8: side 163-203

A.

Forslag til ord å snakke om:

Angitte, basketaket, pasifist, **mytteri**, horisonten, ruvet, tråkle, platina, paralyserte, plog, grasiøs, bonerobot, kretskort, diskre, iverksett, kamikaze-ferd, dandert, kontrast og absurd.

B.

Snakk om det dere har lest.

For å få til samtaler som utvikler leseglede blant elevene, er det en fordel å ta utgangspunkt i den personlige leseopplevelsen til elevene. Her er forslag til ting dere kan snakke om etter å ha lest side 163-203:

- Hvilket inntrykk får dere av bussjåføren?
- Hva synes dere om at Solvang hacker ham?
- Hvordan synes dere at gjengen med Noa, Solvang, Samira og Mildrid fungerer som gruppe? - Synes dere de klarer å samarbeide på en god måte?
- Synes dere den gamle damen er modig som går ut av bussen?
- Hva tror dere hun mener med å si at hun har fått fem barn?
- Hadde dere turt å gå ut av bussen?

Da Noa og Solvang går ut av bussen, blir Samina igjen med faren sin.

- Hva synes dere om det? Tenker dere at det er trygt?

Pappaen til Samina gir armbåndet til Noa.

- Hvorfor tror dere han gjør det?
- Hvilket inntrykk får dere av Alfatron?
- Hva tror dere han mener med at de skal fullføre det androidene startet på jorden?
- Hvilke planer har han?

På sidene 163-203 møter Noa og de andre på mange forhindringer.

- Hvilken tenker dere er den vanskeligste?
- Hvem løser denne utfordringen? Og hva synes dere om måten utfordringen løses på?
- Hva synes dere om at Solvang krasjer inn i glassdørene til terminalen slik at de splintrer?
- Er det en god ide? Hvorfor / hvorfor ikke?

Noa tenker at handlingen er bevis på at mennesker og maskiner kan bry seg om hverandre.

- Er dere enige i det? Tror dere at mennesker og maskiner kan bry seg om hverandre?

Noa og Samina får latterkrampe når de plutselig får kjeks og juice i heisen.

- Hvorfor tror dere at de får det?
- Har dere noen gang fått latterkrampe? Hva skjedde?
- Hvordan tror dere Noa og Samina har det før de ankommer fjerde etasje?
- Hva tror dere venter dem?
- Tror dere de klarer å stoppe Alfatron?

Nedslag 9: side 204-249

A.

Forslag til ord å snakke om:

komponert, **anarkiet**, hulter til bulter, eim, sersjant, kjopps-shamej (kroppss-shamer), postapokalyptiske, stavmikser, kakebu, polonese, **koma**, dvale, hypotetisk, rekalkibrerer, kapasitoren, hertz, krumbøyd, monitor, pustefrekvens, et skudd i mørket, fasonger, ledningskveiler, prototype, ulldemonen, monotont, fossilet, Gandhi, korridorene, autoritet, uigjennomtrengelig og bankhvelv.

B.

Snakk om det dere har lest.

For å få til samtaler som utvikler leseglede blant elevene, er det en fordel å ta utgangspunkt i den personlige leseopplevelsen til elevene. Her er forslag til ting dere kan snakke om etter å ha lest side 204-249:

- Var det noe i denne delen av boka som overrasket dere? Fortell.
- Er det noe dere husker spesielt godt, noe som gjorde inntrykk på dere?
- Var det noe dere synes var spennende? Noe som var skummelt? Noe som var morsomt?
- Hvordan henger denne delen sammen med det dere har lest tidligere?
- Lærte dere noe nytt om karakterene i denne delen av boka?

Da Noa og Samina kommer inn i 4. etasje, lar de seg imponere over utsikten.

- Kunne dere tenke dere å se jorden fra verdensrommet? Hvorfor / hvorfor ikke?

- Har dere hørt ordet *anarki* før?

- Vet dere hva det betyr?

Laserbotene har blitt ødelagt, og flere av dem snakker rart.

- Hva synes dere om måten de snakker på?
- Synes dere synd på laserbotene? Hvorfor / hvorfor ikke?
- Hvorfor tror dere det er forbudt å si «M-ordet»?
- Hvilket inntrykk får dere av fengselsbetjenten Sigve?
- Har dere hørt ordet *koma* før?
- Vet dere hva det betyr?
- Hvordan reagerer Sigve når Noa spør om koma-rommet og om hvordan man legger folk i koma?
- Hvordan tror dere det føles for Noa og Samina å bli kastet i fengsel?

Mens de sitter i fengselet, forteller Samina hvorfor hun misliker androider.

- Forstår dere hvorfor hun føler at hun ikke kan stole på dem?
- Hvorfor tror dere Noa stoler på Rob?
- Blir dere overrasket over at kapteinen er lagt i koma? Hvorfor / hvorfor ikke?
- Hvorfor tror dere at han er lagt i dvale?
- Tror dere det er Alf som har lagt kapteinen i koma? Hvorfor?
- Hva synes dere om at Solvang klarer å temme mammuten?
- Har dere hørt navnet *Gandhi* før? Klarer dere å finne ut hvem Gandhi var?

På side 249 gjør gjengen seg klar til å gå inn på kapteinsbroen for å overmanne Alfatron.

- Tror dere Alf/Alfatron har overtatt kontrollen med skipet og blitt den nye kapteinen?
- Hva tror dere har skjedd med Rob?
- Hvordan tror dere det kommer til å gå videre?

ETTER:

A.

Forslag til ord å snakke om:

adrenalin, kunstpause, ironi, skrustikke, instinktivt, honnør og domene.

Når du har lest høyt de siste sidene av *Flukten fra jorden*, kan dere runde av arbeidet med boka ved å snakke om det dere har lest og ved å gjøre en eller flere av oppgavene under.

Snakk om det dere har lest.

For å få til samtaler som utvikler leseglede blant elevene, er det en fordel å ta utgangspunkt i den personlige leseopplevelsen til elevene. Her er forslag til ting dere kan snakke om etter å ha lest de siste sidene av boka:

- Hva synes dere om slutten på boka?
- Var det noe som overrasket dere? Fortell.
- Lærte dere noe nytt om karakterene i boka?
- Hvorfor tror dere Rob ble slik han ble?

Alf reddet Rob og tok ham med til Amundsen, og likevel ble han chippet av Rob.

- Hvorfor tror dere Rob chippet Alf?
- Hvorfor tror dere Rob river i stykker Balder?
- Og hvorfor tror dere han vil chippe Noa?

- Hva synes dere om måten Solvang redder situasjonen på?
- Hvordan reagerer Noa da han forstår at han er reddet? Forstår dere reaksjonen hans?
- Hvilke av egenskapene til Solvang blir avgjørende for at situasjonen løses?

- Hvilke spørsmål sitter dere igjen med etter å ha lest slutten?
- Var det noe som var uklart? Noe dere ikke fikk svar på?
- Hva fikk boka dere til å tenke over?

Mot slutten av boka tenker Noa på hvor viktig det er å kjempe for frihet.

- I hvilken grad tenker dere at Noas kamp har ført til økt frihet?
- Hva synes dere om at kapteinen har stengt Koma-programmet og flyttet barna opp i 3. etasje?
- Hva synes dere om at Rob er sendt til et hemmelig fengsel?
- Hva har disse endringene med frihet å gjøre?
- Hva betyr frihet for dere?
- Hva synes dere om at Noa blir kjendis?
- Synes dere man kan lære noe av boka? Hvorfor / hvorfor ikke?
- Hvordan tror dere det går videre med Noa, Solvang, Samina og de andre?
- Hva tror dere skjer i neste bok i serien?

Vurdering:

Til slutt kan dere snakke om hva elevene synes om boka. De kan diskutere hvorfor de likte eller ikke likte den, hva de likte og hva de ikke likte osv. Bruk gjerne Streken (se under) når dere diskuterer og vurderer boka.

Vurderingen kan også være en god anledning til at elevene får snakke om leseopplevelsen sin og til at de blir oppfordret til å begrunne synspunktene sine. Hvis du legger til rette for en hyggelig ramme for samtalen, blir det lettere for elevene å fortelle hva de mener om teksten.

- Hva mener dere om boka?
- Liker dere *Flukten fra jorden*? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Hva liker dere? Og hva liker dere ikke?

Sammenlikn også gjerne med forventningene dere hadde før dere begynte å lese.

- I hvilken grad synes dere innholdet i boka levde opp til forventningene? Begrunn svaret.

Lag gjerne et dokument der dere skriver inn tilbakemeldingene på boka. Da er det enklere å legge inn tilbakemeldingene på nettsidene i etterkant.

I den sammenheng kan dere også snakke om hva slags tilbakemeldinger som er de viktigste å videreformidle til forfatteren:

- Hva var bra? Og hva kunne gjort at boka var enda bedre?
- Er det tilbakemeldinger som dere ønsker å gi til de som har laga Stjerneboka og valgt ut boka?
- Og hva ville dere sagt til andre barn i 3. og 4. klasse i Norge? Vil de anbefale boka?

Til slutt kan dere vurdere boka *sammen*:

Er boka **veldig bra**, **bra**, **OK** eller **kjedelig**?

Eller er boka så god at den fortjener merkelappen **stjernebok**?

Dere bestemmer selv om dere vil prøve å nå fram til et kompromiss – eller om dere vil foreta ei reell avstemming. Hvis dere går for avstemming, avgjør dere også selv om elevene skal stemme offentlig eller anonymt. En mulighet er også å gi hver stemme en verdi (veldig bra er 3 poeng, bra er 2 osv.). Da kan dere stemme og telle sammen poengene. Kanskje dere kan bruke regning som grunnleggende ferdighet for å regne ut gjennomsnittssummen?

Streken

En metode for debatt og kritisk lesing i klasserommet.

Hensikten med denne metoden er å få frem ulike meninger og gode diskusjoner i klasserommet.

Marker en strek i klasserommet med for eksempel teip, en snor eller bøker.

‘Streken’ skal fungere som en enig/uenig-akse, og elevene skal i løpet av diskusjonen plassere seg i forhold til denne aksen. En person – for eksempel læreren – setter frem ulike påstander i løpet av sekvensen. Elevene skal plassere seg på den ene eller andre sida, eller midt på. Deretter blir det åpnet for begrunnelser og diskusjon – og elevene får anledning til å flytte på seg hver gang de endrer synspunkt.

Det kan være en god idé å begynne med uskyldige påstander slik at elevene får prøvd ut forflytningen før de større diskusjonene starter.

Eksempel på oppvarmingsspørsmål:

- Jeg spiser brødmatt
- Jeg liker sushi
- Jeg driver med idrett

(Legg til det du tenker at passer din elevgruppe best).

Pass på at spørsmålene eller påstandene alltid er av en sånn art at alle alternativer er like riktige, det skal ikke være mulig å velge «feil».

Deretter kan dere gjøre det samme med påstander fra, eller om boka i sin helhet.

Iblant hender det at alle stiller seg på samme side av streken, men denne metoden kan også brukes som utgangspunkt for nyansering og diskusjon. Plukk gjerne ut én av påstandene som skapte litt jevn fordeling på hver sin side og la elevene debattere seg imellom, med deg som debattleder. Du kan ev. også velge ut noen elever som kan begrunne sitt standpunkt når dere leker «streken». Endelig går det også an at du selv bidrar med et argument som støtter et av synspunktene der det er få. Da viser du at også mindretallet kan ha gode argumenter for sitt synspunkt.

Andre oppgaver

(se også [nettsiden](#) for flere aktiviteter til *Flukten fra jorden*)

1. Karakterintervju:

Elevene kan intervju hverandre som om dere var karakterene i boka. De kan forberede spørsmål og svar som utforsker karakterene sine tanker og følelser.

2. Brevveksling:

La elevene skrive brev til hverandre som om de var karakterene i boka. Dette kan hjelpe dem med å utforske karakterenes perspektiv og utvikle empati.

3. Dramatisering:

Del klassen inn i grupper og la dem velge en scene fra boka som de vil dramatisere. De kan skrive egne manus eller improvisere basert på teksten.

Etter framføringen kan dere diskutere hvordan det var å spille karakterene og hvilke følelser som kom fram.

5. Lydopptak:

Elevene kan lage et lydopptak der de leser favorittscenene sine høgt og legg til lydeffekter og musikk for å skape stemning.

6. Tematisk collage:

Lag en collage som representerer de viktigste temaene i boka, som vennskap, identitet og selvoppdagelse. Elevene kan bruke bilder, tekstutklipp og tegninger.

7. Alternative slutninger:

Be elevene skrive en alternativ slutt på boka. Hvordan kunne historien vært endt annerledes? Hva ville de ha endra på, og hvorfor?

8. Book Bento:

Ta et bilde av boka sammen med ting som passer til handlingen.

Les ev. mer her: <https://forskoler.kb.dk/online-undervisning/book-bento>

9. Boktrailer:

La elevene lage en kort boktrailer som presenterer boka og hovedtemaene. De kan bruke bilde, tekst og musikk for å skape en engasjerende presentasjon.

10. Kunstutstilling:

Arranger en kunstutstilling i klasserommet der elevene viser fram tegninger, maleri eller skulpturer inspirert av boka.